

בהוקרה מתנועת המושבים בישראל

המייסדים

כפר חיטים | 1936

פלורה וזול סידי

יהודה (לאון) מלמד

יצחק מטרני

יוסף (יוסקו) מטרני

ניסים לוי

יצחק בן מיר

שלמה בן נון

אשר בז'רנו

מגדל השמירה ליד בית הביטחון 1938

קבוצת הכדור-עף חברי כפר חיטים 1955

חפירת תעלה בידיים להנחת קו המים מהכנרת לכ. חיטים 1942

יצחק תנחום

חיים קרישפין

אחד במאי 1938

תושבי כפר חיטים על ערימת חבילות קש 1938

תושבי כפר חיטים על ערימת חבילות קש 1980

סיפורו של כפר חיטים

כפר חיטים החלוצים, עמד האיש שיוזם והוביל את חברי ארגון "הקוצר" להקמת מושב שיתופי בכפר חיטים - הראשון בארץ ישראל - חיים קרישפין ואיתו יצחק בן-מיר, יצחק מטרני, יצחק תנחום, ניסים לוי, אשר בז'רנו, שלמה בן נון, יוסף מטרני, לאון מלמד, זול סידי והבחורה היחידה פלורה סידי רעייתו של זול סידי. כעבור זמן קצר הגיעו למושב החדש חברים וחברות נוספים, כולם חברי ארגון "הקוצר" ועימם גם משפחות וילדים.

חברי ארגון "הקוצר" ראו בעלייתם לארץ ישראל והקמת ישוב חקלאי, את הגשמת החלום הציוני. הם האמינו בכל ליבם שברעיון המושב השיתופי, טמונים היסודות הסוציאליסטיים לעיצוב חברה צודקת, המתקיימת מעמל כפיים ודואגת לכל חבריה על בסיס עזרה הדדית, צדק חברתי ושוויון סוציאלי. ברוח זו ניסו לממש את חזוניהם בחיי היום יום.

האתגרים שאיתם התמודדו חברי הקבוצה היו רבים. עבודת השדה נעשתה לרוב בעמל כפיים, סיקול אבנים, חריש ע"י פרדות, חליבה בידיים ועוד. המשפחות התגוררו במבני הרפתות שנבנו ע"י מתיישבי 1924. הרפתות שגודלן היה כ-30 מר' שחולקו ע"י ילון או ארון בין שתי משפחות עד שנת 1942, אז הוקמו בתי הקבע הראשונים של כפר חיטים. בשנים הראשונות המים לא היו זמינים. את המים לצורכי הבית היו מביאים בחביות ממעיין אשר היה בוואדי אשר נבע בתחתית הגבעה עליה הוקם כפר חיטים. חשמל לא היה, בכתיים דלקו עששיות ומאוחר יותר היה גנרטור שסיפק חשמל לענפי בעלי החיים. במשך כל שעות היממה הייתה שמירה למניעת התנפלות של פורעים ערביים שהיו בסביבה. במהלך שנת 1938 הוקם מגדל שמירה ליצירת קשר עם ישובים אחרים ולשיפור התצפית. שלמה בן נון חבר המושב ואחד מעשרת הראשונים שעלו על הקרקע, היה שומר השדות למניעת גניבת ציוד ותוצרת חקלאית. ב-20.12.1937 נחטף ונרצח באכזריות, בעת שסייר בשדות הכפר.

לאחר מספר ניסיונות של קידוחים למציאת מים שלא צלחו, הונח ע"י חברי המושב קו מים מהכנרת. המים הועלו ע"י שתי משא' בות לראש הגבעה כ-250 מטר מעל פני הכנרת. בשנת 1942 לאחר שש שנות התיישבות הגיעו מים לכפר חיטים.

כיום מונה המושב כ-650 נפשות עם הצטרפותן של משפחות חדשות להרחבה הקהילתית שנבנתה בשנים האחרונות.

כפר חיטים שוכן בבקעת ארבל. בימי בית שני (תקופת המשנה והתלמוד). היה בבקעת ארבל ישוב בשם כפר חיטיא, על שמו נקרא כפר חיטים.

בשנת 1905, רכשה הק.ק.ל. קרקע בכפר חיטים. זו הייתה רכישת הקרקע הראשונה ע"י הק.ק.ל. נעשו מספר ניסיונות להקים ישוב באדמות כפר חיטים.

בשנת 1912 נעשה ניסיון ראשון להקמת ישוב עברי ע"י קבוצת צעירים מלודו'.

בשנת 1924 - תרפ"ד נעשה ניסיון שני ליישב את המקום. קבוצה של כ-30 משפחות, חלוצים מפולין מתנועות המזרחי והפועל המזרחי, הקימו על אדמות כפר חיטים מושב עובדים. הם נאחזו בקרקע במשך כ-8 שנים, בהן עיבדו אותה הקימו צריפי מגורים, בנו מגדל מים, רפתות ומבנה מבוצר שהכיל בית כנסת וחדרי לימוד. המתיישבים נטשו את המושב בשנת 1932.

בשנת 1933 נעשה ניסיון שלישי להיאחז על אדמות כפר חיטים. ע"י קבוצת צעירים מבני טבריה - חברי ארגון "התקווה".

כל ניסיונות ההתיישבות עד שנת 1936 נכשלו עקב מחסור במים והתנכלויות ערביי הסביבה.

בשנת 1936, בכ"ג כסלו תרצ"ו - 7 לדצמבר 1936, עלתה קבוצת חלוצים, שהתארחו במושב מוצפה השכנה. עשרה חברים וחברה אחת, החלוצים לפני המחנה (קבוצת האוונגרד) - חברי ארגון "הקוצר", בוגרי תנועות הנוער הציוניות בבולגריה - מכבי, השומר הצעיר והצופים. והניחו את היסוד למושב השיתופי הראשון כפר חיטים. היה זה חורף גשום, שרידי הישוב מניסיון ההתיישבות של 1924, חיכו לגואל שיצילם מערביי הסביבה שעשו במקום כבשלהם. הציוד נפרק במהירות, נבנתה עמדת תצפית על גג של המבנה המבוצר עם חרכי הירי להגנה מפני השכנים הערבים. לא היה צורך בחומת מגן או מגדל שמירה מכיוון שהמבנה המבוצר סיפק את צרכי ההגנה ותצפית על הסביבה מגגו.

איש מחברי ההגנה ומתנדבים שהיו מגיעים לעזור בעת הקמת ישוב חדש לא הגיע הפעם.

הנקודה הייתה מנותקת, ללא מכשיר טלפון, או אמצעי קשר אחר. הנשק להגנת החלוצים היה שני רובי ציד ואקדחים ישנים. מסיבות ביטחוניות נאלצו ראשוני המתיישבים ללון בלילות הראשונים במושב מוצפה השכנה אשר אירחה את השכנים החדשים.

תנועת המושבים בישראל. שומרים על המרחב הכפרי. שליחות לאומית שהיא זכות

